

De rol van waterschappen bij groenblauwe dooradering

Presentatie deelsessie bijeenkomst
Landschapselementen voor Biodiversiteitsherstel

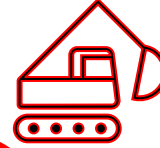
Rol van de waterschappen bij GroenBlauwe DoorAdering

1. Position Paper, Manifest BGN en mandaat ws
2. Koppeling GBDA en waterkwaliteit (KRW)
3. Vertaling naar actie

bart.specken@waternet.nl

Rol van de waterschappen

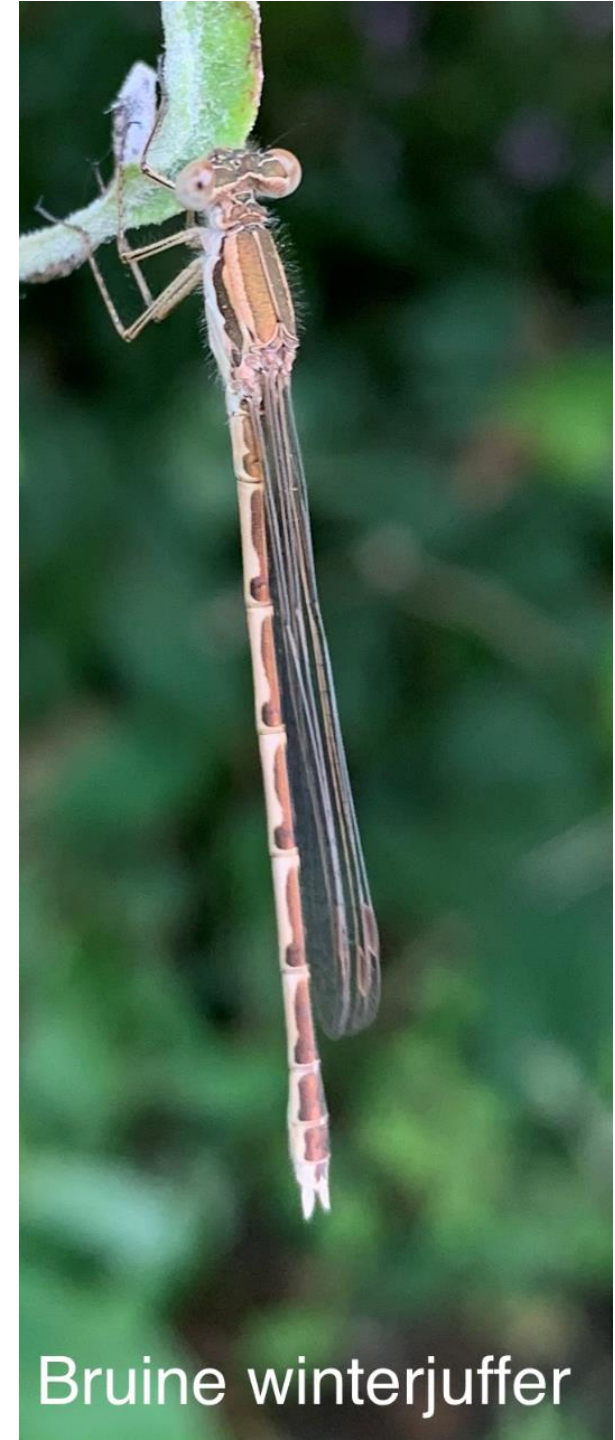

POSITIONPAPER BIODIVERSITEIT: **WATERSCHAPPEN AAN DE LAT**

Voorheen: Natuur is een zaak van de provincie

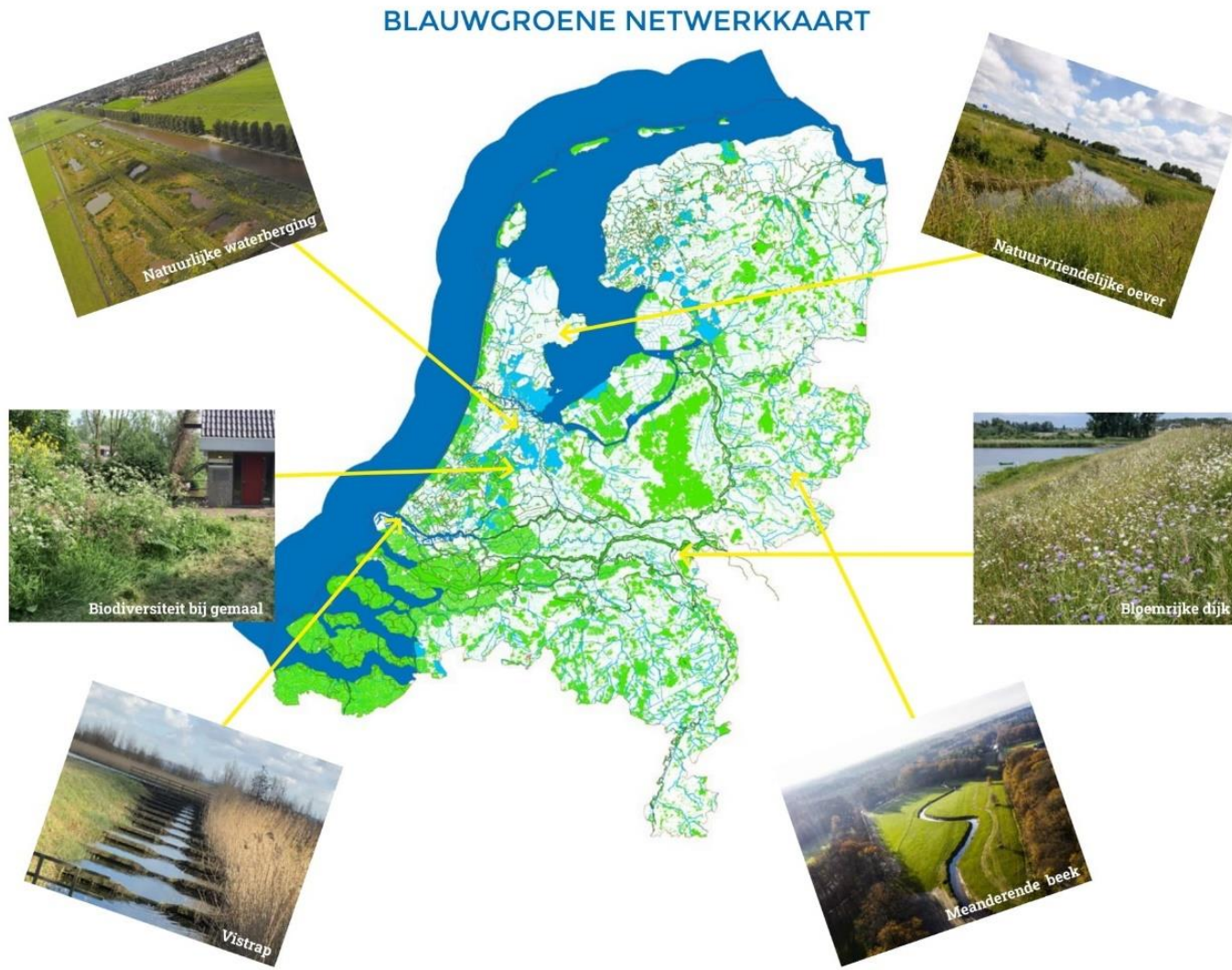
Nu: Waterschappen hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van biodiversiteit

En: Waterschappen hebben een unieke positie omdat ze met name in het landelijk gebied opereren (waar de biodiversiteit het hardst achteruit is gegaan)

Bruine winterjuffer

Blauw-Groen Netwerk Unie van Waterschappen

Wat zetten ws in?

- NVO
- Waterbergingen
- Eigen terreinen
- Vistrappen
- Bloemrijke dijken
- beekherstel

Wat krijgen ze terug?

- KRW

GBDA en KRW

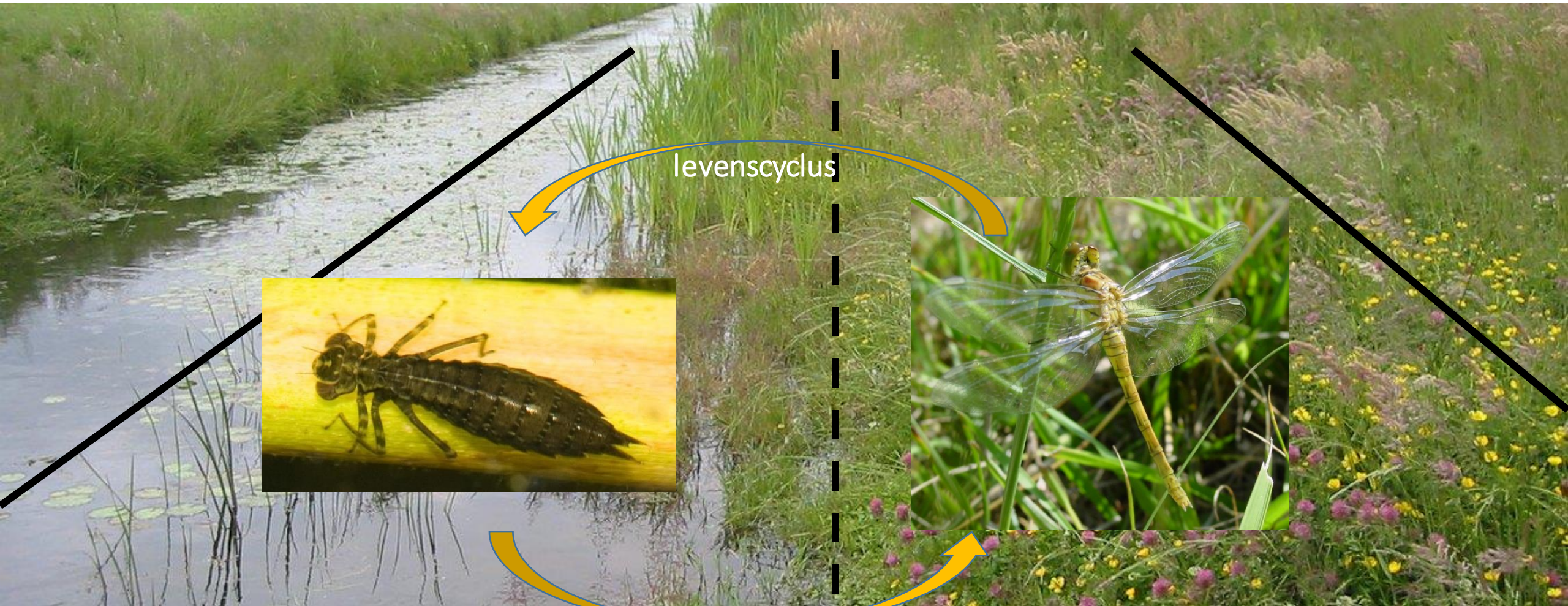
- KRW doelen in 2027
- Beoordeling op basis van chemie en voorkomen planten en dieren
- Twee cruciale voorwaarden
 - Waterkwaliteit
 - Habitatkwaliteit (ESF 4)
- Andere neveneffecten
 - Meer waterberging
 - Minder afkalving
 - Minder kreeften
 - Meer insecten -> jonge weidevogels
 - Verbinden geïsoleerde natuurgebieden (otter)

- Tussen de oeverplanten watervlooiën -> minder algen
- Meer sedimentatie -> helder water -> meer waterplanten
- Schuilplaatsen -> meer macrofauna
- Paaiplaatsen -> meer vis

Mandaat van de waterschappen

Hoe ziet een natuuroever eruit?

levenscyclus

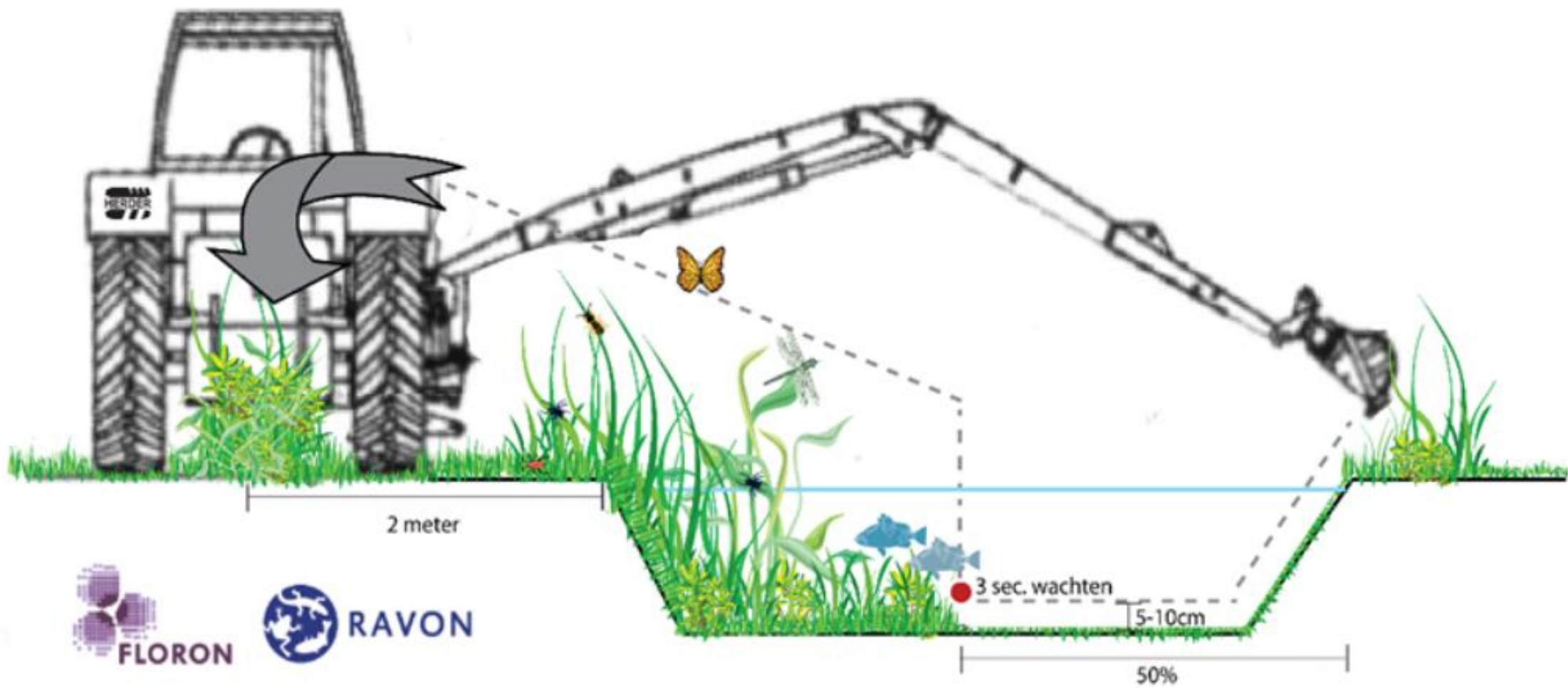
3 meter

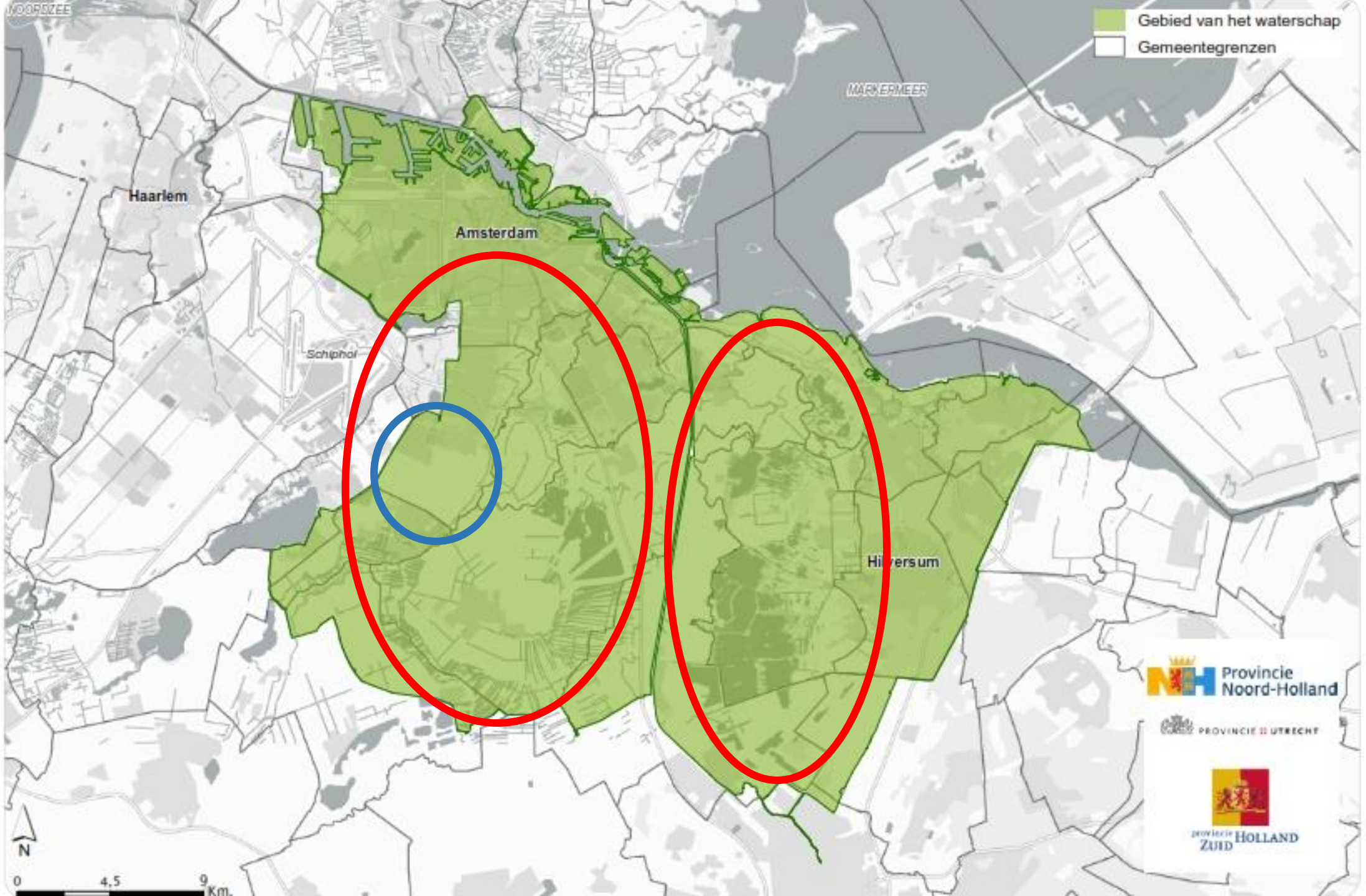
3 meter

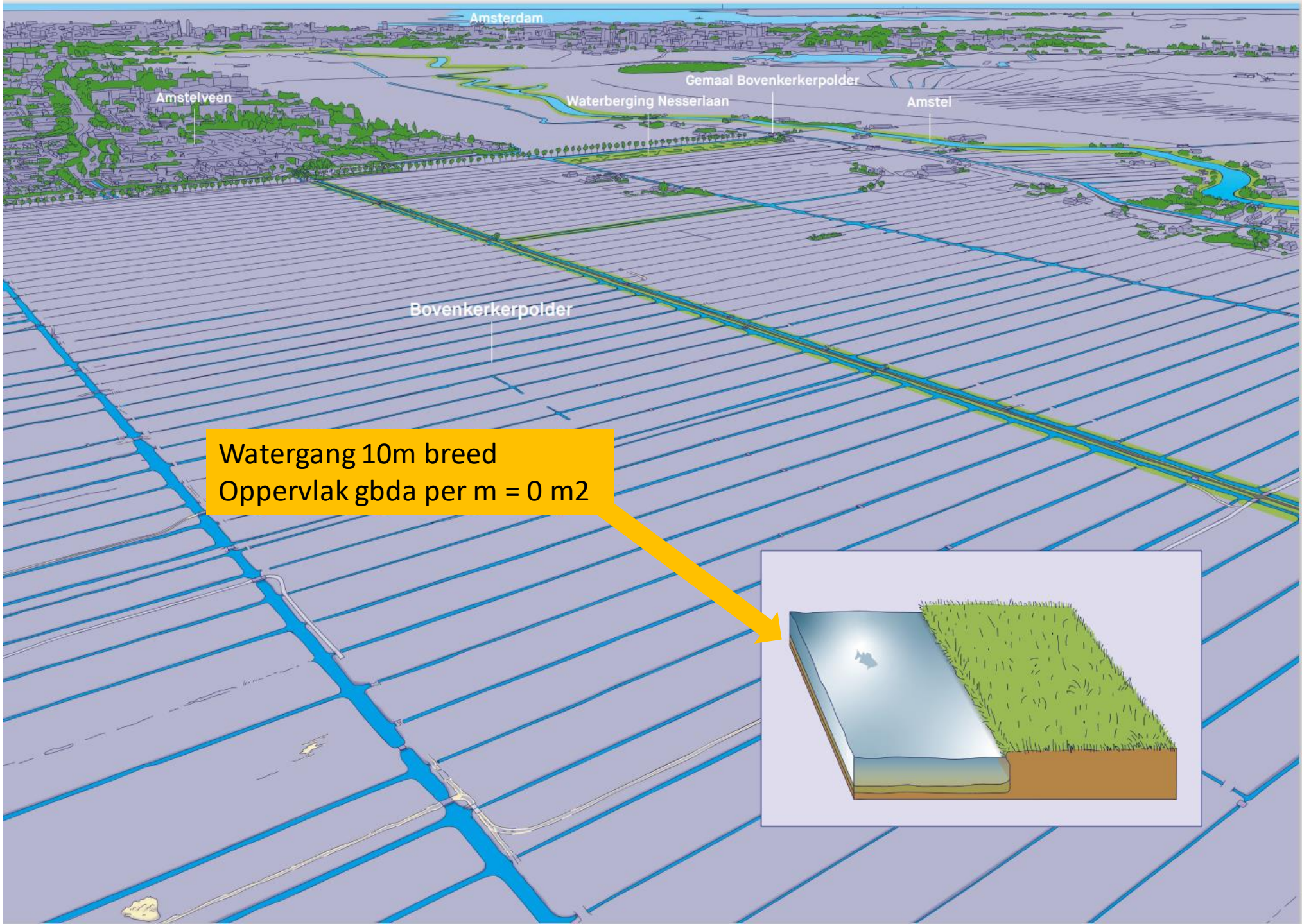
Fyto- en zoöplankton (watervlooien), macrofauna (haften, kokerjuffers), vissen, amfibieën, zoogdieren, vogels

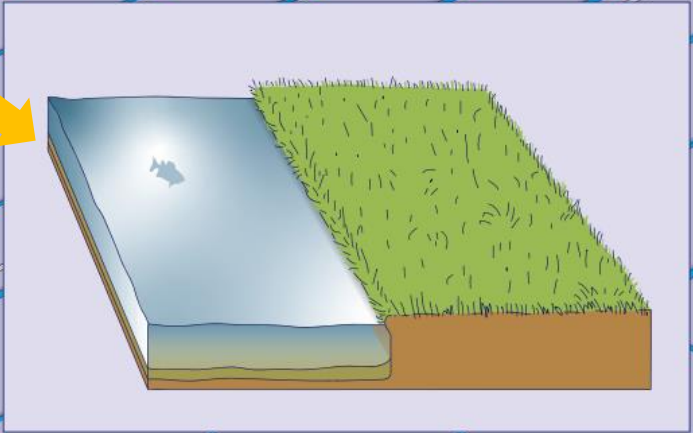

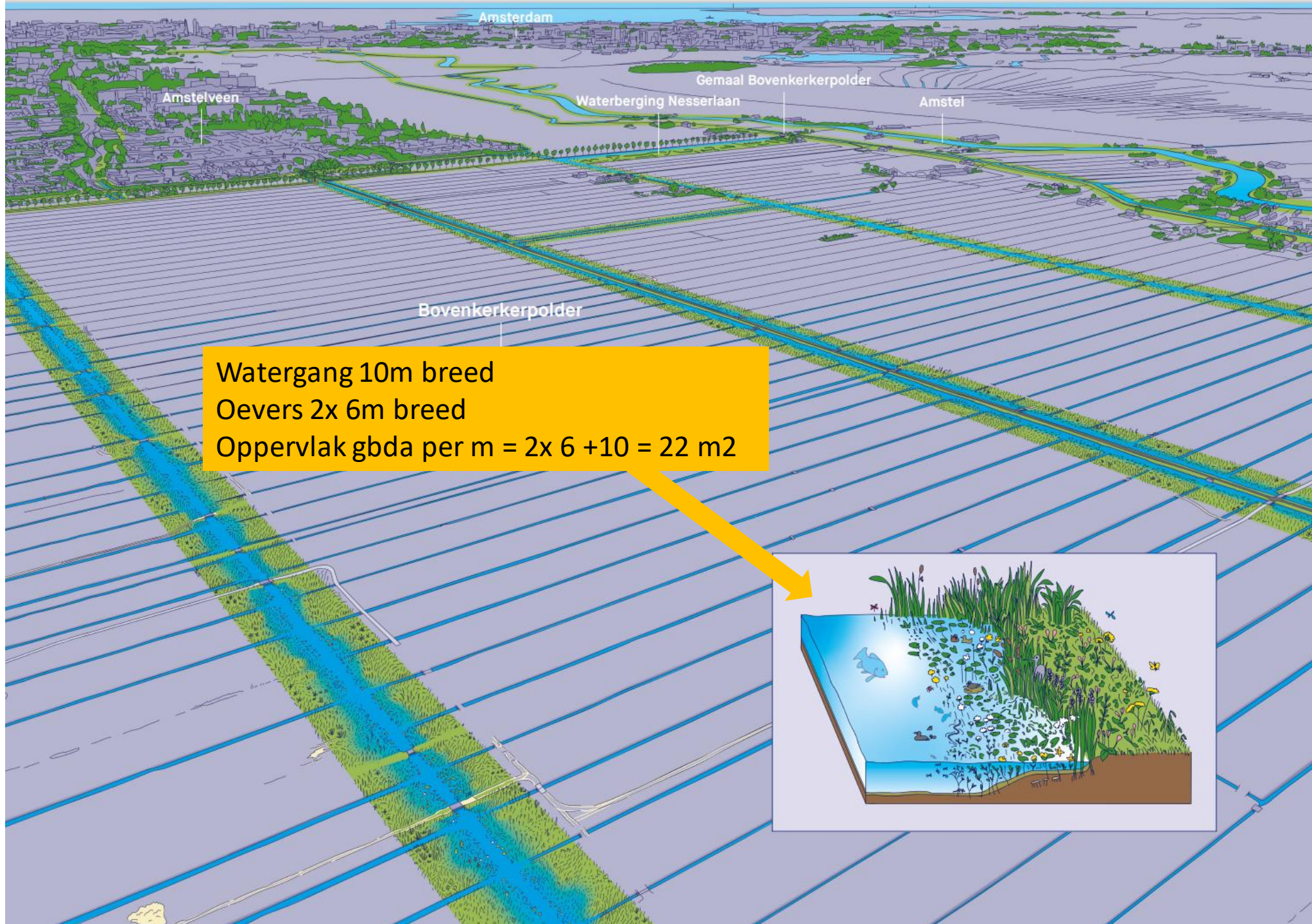

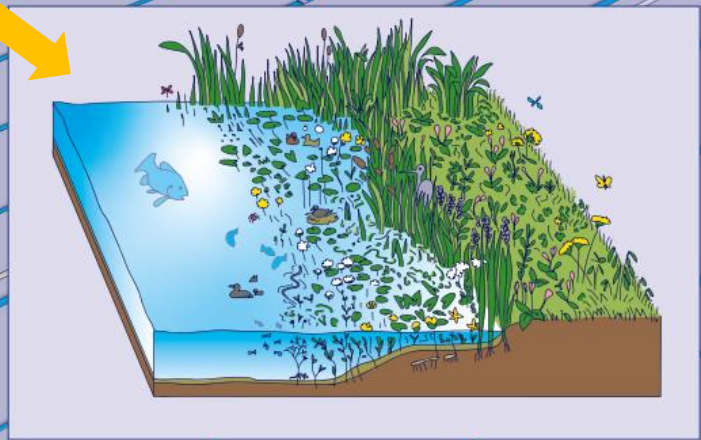

Watergang 10m breed
Oppervlak gbda per m = 0 m2

Watergang 10m breed
Oevers 2x 6m breed
Oppervlak gbda per m = $2 \times 6 + 10 = 22 \text{ m}^2$

- Vorige week subsidie
- Maar boeren trekken zich terug
- Nu proberen in de zijsloten met aangepast beheer
- Connectiviteit komt daarmee in het gevaar

Dank voor de aandacht!

De rol van waterschappen bij groenblauwe dooradering

Mike Dijkstra – (beleids)adviseur en procesleider Rijnland

Mike.Dijkstra@rijnland.net

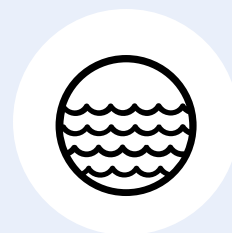
Wat doet Rijnland?

Waterbeheerder sinds 1255 in West-Nederland

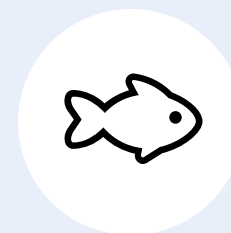
Waterveiligheid

we beschermen het leefgebied tegen overstromingen

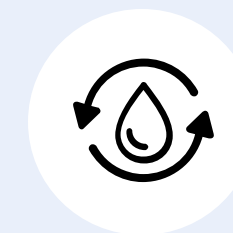
Voldoende water

voldoende zoetwater voor inwoners, bedrijven en natuur

Schoon en gezond water

in onze meren, sloten en plassen

Waterketen

we zuiveren afvalwater van huishoudens en bedrijven

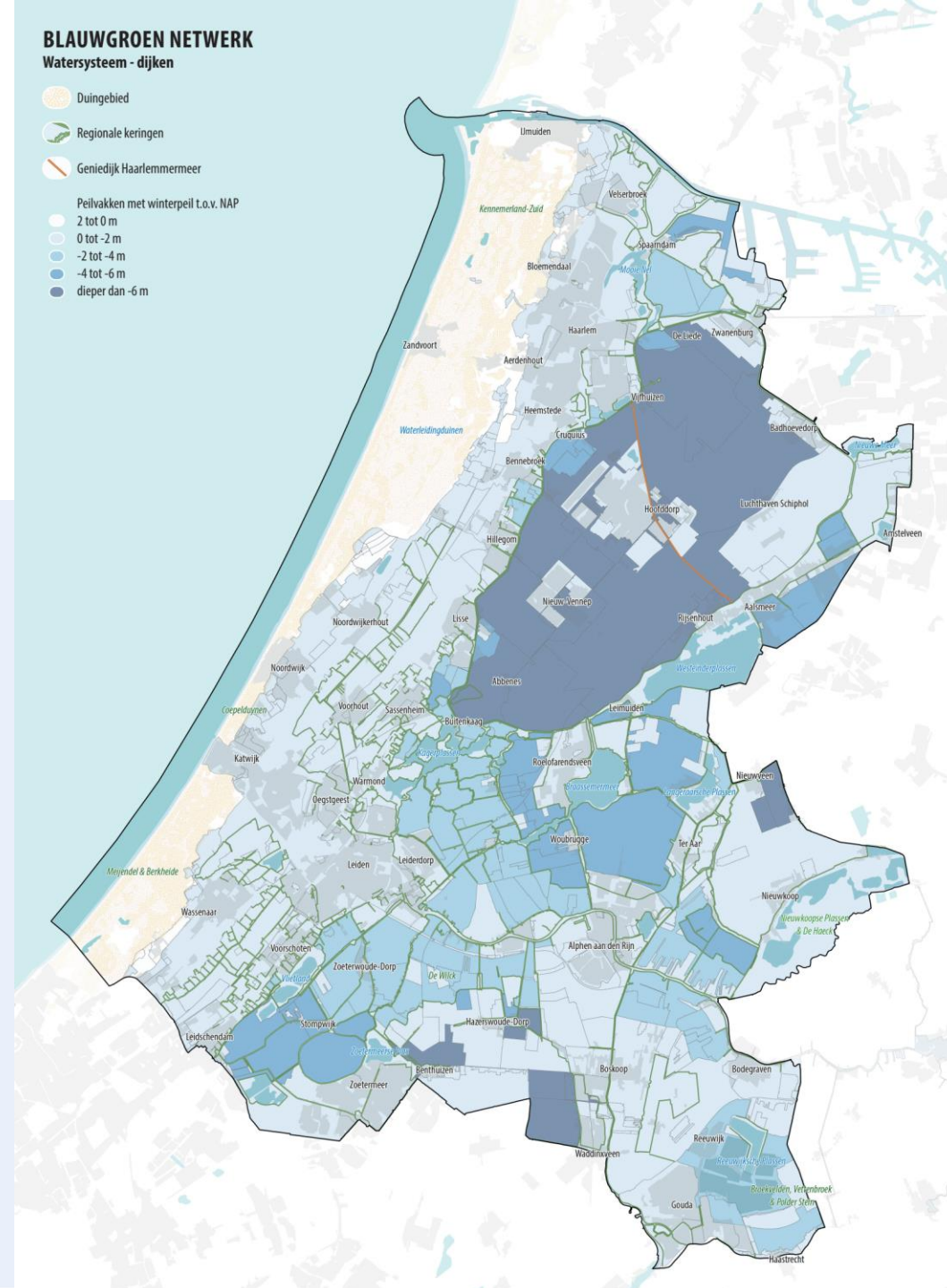
Onderwerpen

- Schets beheergebied (*belangrijkste landschappelijke opgaven en landschapselementen*)
- Ambitie; hoe vertaalt Rijnland de doelstelling van 10% GroenBlauwe DoorAdering?
- Wat zijn belangrijkste uitdagingen én kansen?
- Hoe wordt de samenwerking vormgegeven? (*welke partijen zijn betrokken en essentieel?*)

Polders en dijken

- 206 polders, 747 peilgebieden
- Ruim 1300 km aan dijken en kades

Toenemende druk

Ambitie

- Benutten lopende projecten (KRW, watergebiedsplannen polders, dijken, poldergemalen) tbv waterkwaliteit, dooradering en biodiversiteit (connectiviteit).
- én die mbt klimaatadaptatie
- Via realisatie nvo's / steppingstones
- Waterschapsterreinen
- Bloemrijke dijken en kades
- 10% GBDA in de polders biedt grote kans tot verbeteren waterkwaliteit en ecologie, aandacht voor onderhoud!
- Vooral ook slim positioneren zodat er robuuste verbindingen door polders ontstaan, aansluitend op de naastgelegen gebieden.

AMBITIEKAART BLAUWROEN NETWERK

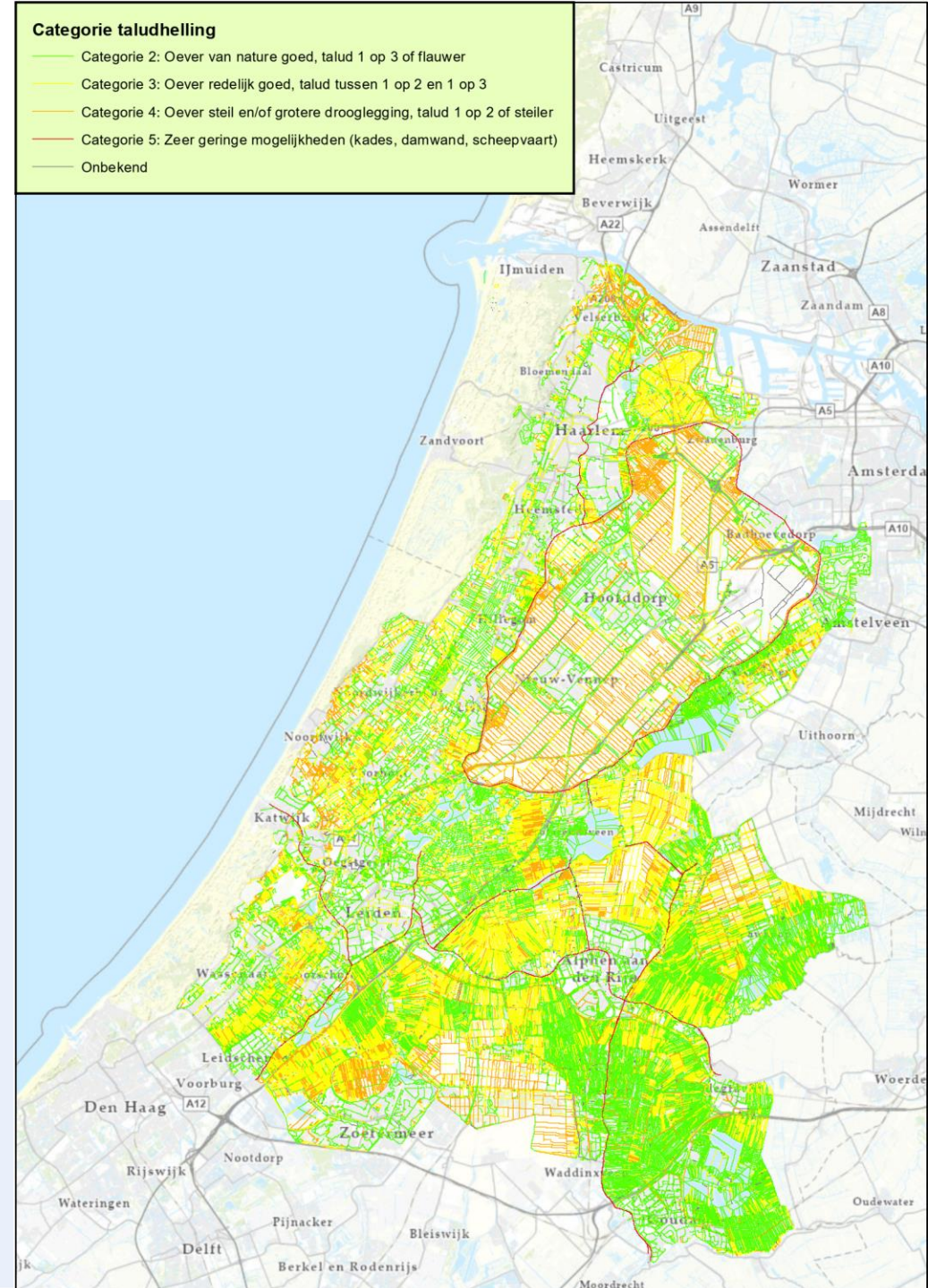
Uitdagingen en kansen

- Beschikbare ruimte: eigendommen en landgebruik
- Slim (ruimtelijk) combineren van opgaven: klimaat, kwaliteit, biodiversiteit
- Kansrijkheid (kaart)
- Ecologisch beheer van sloten en oevers (incl baggeren), Dijken
- handhaving blijft ook van belang

Categorie taludhelling

- Categorie 2: Oever van nature goed, talud 1 op 3 of flauwer
- Categorie 3: Oever redelijk goed, talud tussen 1 op 2 en 1 op 3
- Categorie 4: Oever steil en/of grotere drooglegging, talud 1 op 2 of steiler
- Categorie 5: Zeer geringe mogelijkheden (kades, damwand, scheepvaart)
- Onbekend

Een sloot en oever vol leven door ecologisch maaionderhoud

Er is steeds meer aandacht voor biodiversiteit in de stad en in het landelijk gebied. Veel boeren en loonwerkers hebben hier oog voor en willen een bijdrage leveren, maar zoeken naar mogelijkheden om daar invulling aan te geven. Rijnlands beheergebied, met circa 15.000 kilometer aan watergangen, vormt een groot netwerk van boerensloten en vaarten met een grote waarde voor biodiversiteit.

Door het jaarlijks maaionderhoud van sloot en oever op een andere wijze uit te voeren, kan een grote winst voor de biodiversiteit worden bereikt. Door eenvoudige aanpassingen in het werken met de maaiwerk en ecoreiniger en een deel van de begroeiing te laten staan, krijgen slootdieren de kans om te vluchten en worden planten zo min mogelijk beschadigd. De legger van Rijnland biedt deze ruimte. Deze manier van werken noemen we: ecologisch maaionderhoud. Dit levert een sloot en oever vol leven op, waarvan Rijnlandse iconsoorten, de Tiny 5, profiteren. Maar ook met een grote variatie aan andere planten, vogels, vissen, amfibieën en insecten. Ook periodiek baggeren is belangrijk. Bij baggerwerkzaamheden in overige watergangen kan gebruik worden gemaakt van een baggerspuut.

Deze poster is bedoeld ter inspiratie voor bewoners, boeren, loonwerkers, aannemers en gemeenten om gezamenlijk te werken aan een Rijnlands landschap vol variëteit in leven.

Fauna

- Slobeend
- Watersnip
- Blauwe reiger
- Kuifeend
- Rietgors
- Kleine karekiet
- Glazenmaker
- Gewone oeverlibel
- Lantaartje
- Modderkruijer
- Voorn
- Snoek
- Baars
- Paling
- Kroeskarper
- Zeelt
- Grasbij
- Kleine vuurvlieder

Tiny five

- Huiszwaluw
- Roodoogjuifer
- Knoopkruid
- Driedoornige stekeelbaars
- Gewone pad

- Weidehommel
- Argusvlieder
- Aardhommel
- Hooibeestje
- Salamander
- Posthoornslak
- Groene kikker
- Poelslak
- Waterscorpioen
- Schrijvertje
- Watertor
- Schaatsenrijder
- Bootsmannetje

Flora

- Zwanenbloem
- Watermunt
- Pijlkruid
- Grote kattenstaart
- Grote egelskop
- Harig wilgenroosje
- Gele lis
- Pijptorkruid
- Riet
- Koninginnekruid
- Grote lisdodde
- Gele plomp
- Krabbenscheer
- Kikkerbeet
- Grof hoornblad
- Waterranonkel

Winst

- Spaart natuur, tijd en geld
- Schuilplek vissen
- Voortplanting waterleven
- Voedsel
- Schuilplek vogels
- Nest-gelegenheid
- Stabieler oever

Maatregelen

- Koud weer** (<0° / >25°): Schoon de sloot niet als er ijsvorming op het water is. Ook boven 25° werkzaamheden vermijden.
- Vis en amfibie**: Terugplaatsen.
- Vluchten**: Vanaf doodlopend stuk langzaam werken.
- Gereedschap**: Maaiwerk of ecoreiniger.
- Voorlopen**: Check op broedende weidevogels van maart-juli.
- Maaisel**: Circa 1 meter uit insteek talud neerleggen, minimaal 48 uur laten liggen, maximaal 5 dagen.
- Positie maaiwerk**: Kantel de maaiwerk voor de oever waar de machine staat, zodat beplanting behouden blijft.
- Duikers schoonhouden**: In verband met doorstroming en migratieroute voor vissen.
- Bodem beschermen**: Maai 5-10 cm van bodem. Dit beschermt wortels en woelt minder slib op.
- V100**: Watergang tot 2m, volledig maaien met een strook/baard van ca 10 cm laten staan.
- M80**: Watergang 2-6m, 80% maaien en 20% vegetatie laten staan.
- M60**: Watergang > 6m, 60% maaien en 40% vegetatie laten staan.
- Krabbenscheer**: Altijd 50% krabbenscheer behouden.

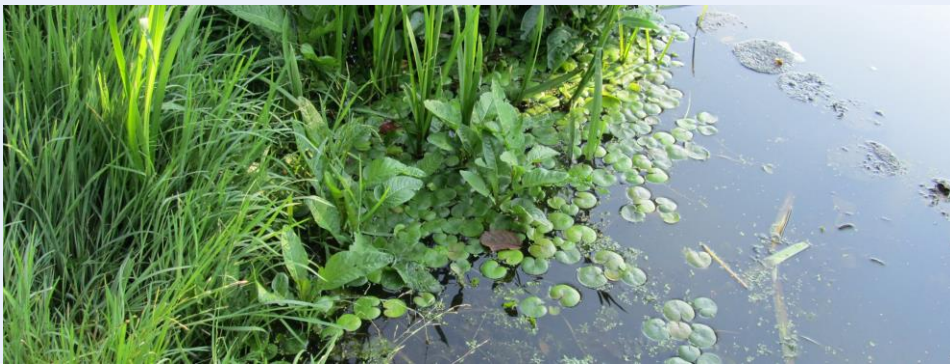
De originele poster is ontwikkeld door Living Lab Fryslân

De poster is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met:

Samenwerking

- Essentieel!
- Vaak “te gast” bij eigenaar / gebruiker
- Benut Praktische- en gebiedskennis
- Gebiedsprocessen zijn intensief
- Op zoek naar mutual gain
- Onderhoud van de landschapselementen
- Subsidieregeling Natuurvriendelijke oevers

BLAUWGroen NETWERK

Eigendommen

- Kadastrale eigendommen
- Piekberging
- Zuiveringsterrein

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Droge voeten schoon water

Volg ons op social media

